



בית המשפט העליון

רע"ב 6646/22

לפני : כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
המבקש : פלוני
נ ג ד
המשיבה : מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית המשפט לעניינים מינהליים באר שבע בעת"א 28147-08-22 שניתן ביום 1.9.2022 על-ידי השופטים א' ואגו, ע' כהן וד' בן טולילה

בשם המבקש : עו"ד נארימאן שחאדה-זועבי, עו"ד עדי מנסור, עו"ד חאלד אזבארגה

בשם המשיבה : עו"ד תהילה רוט, עו"ד מתניה רוזין

החלטה

לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר שבע בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים (סגן הנשיאה א' ואגו, והשופטים ע' כהן וד' בן טולילה) בעת"א 28147-08-22 מיום 1.9.2022, בגדרו נדחתה עתירת המבקש נגד החלטות ועדות השחרורים שניתנו בעניינו.

הרקע הרלוונטי לבקשה

1. המבקש הורשע ביום 10.5.2016 בשתי עבירות של ניסיון לרצח ובעבירה של נשיאת סכין שלא כדין. ביום 7.11.2016 נגזר דינו של המבקש והוטלו עליו 12 שנות מאסר בפועל וענישה נלווית (ראו: תפ"ח 15-10-63571). על פסק דין זה הגיש המבקש ערעור בנוגע להרשעה והעונש שנגזר עליו. ביום 10.8.2017 נדחה ערעורו על הכרעת הדין, אך זה התקבל בחלקו בכל הנוגע לגזר הדין, באופן שעונשו של המבקש הועמד על 9 וחצי שנות מאסר בפועל (ראו: ע"פ 10025/16).

2. אלו הן בתמצית העובדות שעמדו בבסיס ההרשעה האמורה על פי המתואר בהכרעת הדין: ביום 12.10.2015, בשעות הצהריים, נפגש המבקש עם בן דודו חסן מהאני (להלן: השניים). השניים שוחחו ביניהם על "המצב" במסגד אל-אקצא, על מצבם של תושבי עזה, הרשות הפלסטינית וארגון החמאס, ומתוך כוונה לסייע לכל אלה החליטו להיות "שהידים" ולהיהרג כחלק ממלחמה למען הדת. לשם כך תכננו השניים לבצע פיגוע דקירה כלפי יהודים במטרה לרוצחם. השניים נטלו סכינים מבתיים והלכו לעבר שכונת פסגת זאב. סמוך לאחר השעה 15:00, הבחינו בצעיר בן 20 בלבוש חרדי, שלפו את סכיניהם והתקרבו לעברו. בן דודו של המבקש דקר את הצעיר פעמיים בפלג גופו העליון, במטרה לרוצחו. לאחר שנדקר, הצליח הצעיר להימלט באמצעות אוטובוס שחלף במקום, בעוד השניים דולקים אחריו כשסכינים שלופות בידיהם. לאחר מכן, הבחינו השניים בילד כבן 12 יושב על אופניו. השניים התקרבו לילד ובן דודו של המבקש דקר אותו בסכין ארבע פעמיים, במטרה לרוצחו. עוברי אורח שהבחינו בנעשה חשו לעזרת הילד והשניים החלו לברוח. המבקש נוטרל באמצעות רכב שפגע בו, ואילו בן דודו נוטרל באמצעות ירי של שוטרים שהביא למותו. כתוצאה ממעשיהם של השניים נגרמו לצעיר ולילד פציעות קשות שהצריכו טיפול דחוף וניתוחים מצילי חיים.

3. לאחר שהסתיימו ההליכים המשפטיים שהובילו להרשעת המבקש, נכנס לתוקפו, ביום 2.1.2019, תיקון מס' 4 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: חוק המאבק בטרור), במסגרתו הוספה הוראת סעיף 40 לחוק – היא ההוראה עליה נסובה הבקשה דנן, שלשונה כדלהלן:

"לא ישוחרר על-תנאי מנשיאת יתרת תקופת מאסרו לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, מי שנגזר עליו עונש מאסר בשל ביצוע עבירה של רצח, רצח בנסיבות מחמירות או ניסיון לרצח שבית המשפט קבע לגביה בפסק דינו, לפי סעיף 37, שהיא מעשה טרור, או מי שוועדת שחרורים מיוחדת לפי סעיף 33(א) לחוק האמור, מצאה על יסוד פסק הדין בעניינו כי עבר עבירה כאמור שהיא מעשה טרור לפני תחילתו של חוק זה".

4. כעולה מן הבקשה שלפניי, המבקש הגיש במהלך חודש מרץ 2021 בקשה לשחרור על-תנאי ממאסר. בעקבות הגשת הבקשה, ועל רקע העבירות שבהן הורשע ונסיבות ביצוען, התכנסה בעניינו של המבקש ועדת שחרורים מיוחדת בושק"ם 48579-03-21, אשר נדרשה לקבוע האם העבירות בהן הורשע עולות כדי "מעשה טרור" לפי ההגדרה שנקבעה לכך בחוק. לאחר מספר 'גלגולים', ואחר שנערך דיון במעמד הצדדים

ונשמעו טענותיהם, ניתנה ביום 19.6.2022 החלטת ועדת השחרורים המיוחדת. הוועדה בחנה את פסק הדין שניתן בעניינו של המבקש וקבעה, כי על-פי האמור בהכרעת הדין, המבקש ושותפו הצטיידו בסכינים מתוך כוונה לפגוע ביהודים, באשר הם יהודים, ולהרגם על מנת להפוך ל"שהידים". בהתאם לכך, קבעה ועדת השחרורים המיוחדת כי קביעות אלה, אשר אושרו גם בפסק דינו של בית המשפט העליון בערעור, עונות על הגדרת "מעשה טרור", כקבוע בסעיף 2 לחוק המאבק בטרור.

5. חרף קביעות אלה, הגיש המבקש בקשה לשחרור על-תנאי ממאסר לוועדת השחרורים ה'רגילה', בהתבסס על הוראת סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן: חוק שחרור על-תנאי), בה טען כי יש להורות על שחרורו המוקדם מטעמים רפואיים. המבקש טען כי מצבו הנפשי הקשה עולה כדי סכנת חיים ממשית, וכי סעיף 40 לחוק המאבק בטרור אינו מונע שחרורו של אסיר על-תנאי מטעמים רפואיים מכוח סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי. ועדת השחרורים בוש"ר 14052-03-21 דחתה את בקשתו בהחלטתה מיום 28.6.2022, וקבעה כי הוועדה נעדרת סמכות לדון בעניינו של המבקש, נוכח ההוראות שנקבעו בסעיף 40 לחוק, וקביעת ועדת השחרורים המיוחדת, ולפיה העבירות אותן ביצע עונות להגדרת "מעשה טרור".

6. המבקש לא השלים עם החלטות אלה והגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים. בעתירתו שב המבקש על טענתו, כי סעיף 40 לחוק אינו חל על שחרור על-תנאי מטעמים רפואיים לפי סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי. כן טען, כי הליך החקיקה שקדם לחקיקתו של סעיף 40 נעשה משיקולים פוליטיים, בצורה חפוזה, ובהתבסס על נתונים שאינם נכונים. לפיכך, התבקש בית המשפט לעניינים מינהליים להצהיר, לכל הפחות מכוח סמכותו הנגררת, כי סעיף זה אינו חוקתי או לפרשו לאור עקרונות היסוד של שיטת המשפט. המבקש הוסיף וטען, כי ועדת השחרורים המיוחדת שגתה משהחילה את סעיף 40 על עניינו באופן רטרואקטיבי, וכי לא ניתן להחיל את סעיף 40 לחוק על קטינים, ובייחוד על קטינים שהם על גבול האחרייות הפלילית כבעניינו, שכן בעת ביצוע העבירות היה בן 13 ו-9 חודשים בלבד.

7. בית המשפט לעניינים מינהליים דחה את העתירה וקבע, כי טענותיו החוקתיות של המבקש הועלו באורח כללי ואין בהן כדי להצדיק תקיפה עקיפה של מעשה החקיקה. באשר לקביעת ועדת השחרורים המיוחדת, ולפיה מעשיו של המבקש עולים כדי "מעשה טרור", נקבע כי מדובר בקביעה מבוססת כדבעי, שעולה בקנה אחד עם הדברים שנקבעו בפסקי הדין שניתנו בערכאה הדיונית ובערכאת הערעור. צוין כי מפסקי דין אלה עולה

במפורש כי המבקש ביצע את המעשים שיוחסו לו ממניע לאומני ובמטרה לפגוע ביהודים. נוכח האמור, ובשים לב ללשונו הברורה של סעיף 40א לחוק נקבע, כי צדקה ועדת השחרורים בהחלטתה לחסום בפני המבקש את מסלול השחרור מכוחו של חוק שחרור על-תנאי. בית המשפט לעניינים מינהליים הוסיף והעיר, כי אף אם המבקש לא היה חסום מהגשת בקשה לפי חוק שחרור על-תנאי, הרי שהוראות סעיף 7 לחוק זה אינן חלות עליו "ואף לא קרוב לכך", וכי לא מדובר במצב רפואי שבו המשך שהייתו במאסר תסכן את חייו באופן ממשי.

מכאן לבקשה שלפניי.

עיקרי הבקשה והתגובה לה

8. המבקש סבור כי סעיף 40א לחוק פוגע בזכות החוקתית לשוויון, שכן הוא מפלה בין אסירים 'ביטחוניים' לאסירים 'פליליים', זאת מבלי להתחשב בנסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיהם האישיות של האסירים הביטחוניים. כן נטען, כי סעיף 40א לחוק פוגע בזכות להליך הוגן, הן משום שהוא מקנה בידי ועדת השחרורים המיוחדת סמכות לקבוע באם מעשה כלשהו עולה כדי "מעשה טרור" רק על סמך עיון בפסק הדין המרשיע ומבלי לאפשר לאסיר להתגונן כיאות, והן משום שהוא חוסם את דרכו של אסיר שביצע עבירות מסוימות להגיש בקשה לשחרור מוקדם. המבקש הוסיף וטען כי סעיף 40א לחוק אף אינו עומד בתנאי פסקת ההגבלה ומכאן שיש להכריז עליו כבלתי חוקתי ולהורות על בטלותו ביחס למבקש. עוד הלין המבקש על תחולתו הרטרואקטיבית של סעיף 40א לחוק על עניינו, כטענתו, משזה נחקק לאחר הרשעתו. ולבסוף טען המבקש, כי המאסר הוביל להתדרדרות חדה במצבו הנפשי, כך שהמשך שהייתו בכלא עלול לסכן באופן ממשי את חייו.

9. המשיבה סמכה ידיה על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מינהליים וטענה כי דין הבקשה להידחות. לשיטתה, הטענות החוקתיות שפורטו בגדרי הבקשה דנן כלל לא נטענו בעתירה שהוגשה לבית המשפט לעניינים מינהליים. כך לטענתה, הטענות החוקתיות הקצרות שהוקדשו בעתירה להוראת סעיף 40א לחוק, התמקדו בהליך החקיקה ולא בתוכן החקיקה, ואף לא פורטו בגדרן הזכויות הנפגעות ולא נבחנה עמידתו של ההסדר בתנאי פסקת ההגבלה. בנסיבות אלה, סבורה המשיבה כי אין הצדקה לקיים דיון בטענות אלה לראשונה במסגרת הבקשה דנן. לצד האמור נטען, כי ספק אם המסלול

הנכון לתקיפת הוראות סעיף 40 לחוק הוא במסגרת תקיפה עקיפה, ולא במסגרת תקיפה ישירה בפני בג"ץ.

באשר לעניינו הפרטני של המבקש נטען, כי החלטת ועדת השחרורים המיוחדת לפיה מעשיו של המבקש עולים כדי "מעשה טרור" היא החלטה מבוססת, הנשענת על ממצאים עובדתיים, שנקבעו ואושרו בפסקי הדין שניתנו בערכאה הדיונית ובערכאת הערעור. באשר למצבו הרפואי של המבקש ולתחולת סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי על עניינו, נטען כי דין הטענה להידחות נוכח פסיקתו של בית המשפט לעניינים מינהליים, שקבע כי אף אילו סעיף 40 לא היה חל, לא מדובר במצב רפואי שבו המשך שהותו של המבקש במאסר יסכן את חייו באופן ממשי. כן צוין כי אך לאחרונה קבע בית משפט זה ברע"ב 7141/22 פלוני נ' מדינת ישראל (31.10.2022), כי סעיף 40 לחוק חל על כל שחרור על-תנאי לפי חוק שחרור על-תנאי, לרבות לפי סעיף 7 לחוק (להלן: רע"ב 7141/22).

דיון והכרעה

10. לאחר עיון בבקשה ובתגובה לה, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות. המבקש בחר למקד טענותיו בבקשה שלפניי במישור החוקתי ובטענה לאי-חוקיותו של סעיף 40 לחוק המאבק בטרור, תוך שהוא פורש יריעה רחבה בנושא. אלא שעיקר טענותיו של המבקש לא נטענו כלל לפני בית המשפט לעניינים מינהליים. טענות המבקש בהקשר זה הופנו בערכאה קמא כלפי הליך החקיקה ולא כלפי החוק עצמו, ואף אלה נטענו בצורה תמציתית, כוללנית וללא ביסוס ראוי. נוכח האמור, קבע בית המשפט לעניינים מינהליים כי אין בטענות הכלליות שהועלו על-ידי המבקש כדי להצדיק תקיפה עקיפה של מעשה החקיקה. ואכן, לו ביקש המבקש לקיים דיון יסודי בטענותיו אלה, היה עליו להציג עמדה סדורה בכל הנוגע לסוגיה החוקתית עוד בערכאה דלמטה ולאפשר למשיבה להתייחס לעמדתו. משלא עשה כן, לא יהא זה נכון לערוך דיון בסוגיה זו לראשונה במסגרת בקשת רשות הערעור שלפניי (ראו והשוו: רע"ב 2849/16 אבו צעלוק נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 7 (17.7.2016); רע"ב 6298/20 ע"ית נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 7 (22.11.2020); רע"ב 1712/22 פלוני נ' ועדת השחרורים במקום מושבה בבית משפט השלום באר שבע, פסקה 7 (24.3.2022)).

11. למעלה מן הדרוש אציין, כי לאחר שעיינתי בטענותיו של המבקש בהקשר החוקתי, ובפרט בבקשתו להורות על ביטול הוראות סעיף 40 לחוק המאבק בטרור, ספק

בעיני אם מדובר בשאלה שראוי לה שתתברר בתקיפה עקיפה במסגרת עתירת אסיר, ולא על דרך של תקיפה ישירה בבג"ץ (ראו והשוו: רע"ב 5898/10 מג'אדבה נ' שרות בתי הסוהר, פסקאות טו'-טז' (23.11.2010)). הפסיקה בנושא הצביעה על שורה של שיקולים שיש לשקול בעת בחינת השאלה האם יש להתיר את בירור המחלוקת בדרך של תקיפה עקיפה. כך, נדרש בית המשפט לבחון, בין היתר, את מהותו האמתית של ההליך ומרכז הכובד שלו. ככל שהיקף הטענות הנוגעות למעשה השלטוני הוא משמעותי יותר, תתחזק המסקנה ולפיה אין לאפשר את הדיון בטענות במסגרת תקיפה עקיפה. שיקול נוסף שהוזכר בפסיקה נוגע להשלכות הסוגיה במישור הרחב – במסגרת שיקול זה יבחן בית המשפט את מידת החשיבות, הרגישות והמורכבות של הסוגיה, וכן האם מדובר בהכרעה עקרונית בעלת השלכות רוחב. שיקול אחר שנבחן נוגע לזהותו של הגוף השלטוני הנתקף וסוג הפעולה השלטונית הנתקפת. ככל שמדובר בפעולה שלטונית בעלת מעמד נורמטיבי גבוה יותר, כך יטה בית המשפט שלא לאפשר את תקיפתה באופן עקיף (ראו למשל: ע"א 3129/19 זנלכל בע"מ נ' פקיד שומה חיפה, פסקה 74 (25.8.2022) (להלן: עניין זנלכל); ע"א 4291/17 אלפריח נ' עיריית חיפה, פסקאות 15-16 (6.3.2019)).

12. בחינת השיקולים האמורים בענייננו מוליכה לטעמי למסקנה, כי אין מקום לדון בטענות החוקתיות הנטענות בבקשה שלפניי על דרך של תקיפה עקיפה; לא כל שכן, שעה שהטענות האמורות נטענו, כאמור, במתכונתן הנוכחית לראשונה במסגרת בקשת רשות הערעור. מרכז הכובד של ההליך עוסק עתה בשאלת תוקפו וחוקיותו של סעיף 40 לחוק. טענות אלה, מטבע הדברים, טומנות בחובן שאלות מדיניות כבדות משקל ונושאות השלכות רוחב משמעותיות, החורגות מגדרו של המקרה הנוכחי. שאלות אלה מצדיקות אפוא, ככלל, פנייה על דרך של תקיפה ישירה לבג"ץ, שהוא הערכאה המוסמכת ובעלת המומחיות לדון בהיבטיו החוקתיים של החוק (ראו לעניין זה: ע"מ 2966/19 HUMAN RIGHTS WATCH נ' שר הפנים, פסקאות 10-12 (5.11.2019); רע"א 2933/18 עיריית אור עקיבא נ' מקורות חברת מים בע"מ, פסקה 24 (1.8.2019); רע"א 2063/16 גליק נ' משטרת ישראל, פסקאות 3-4 לפסק הדין של השופט י' עמית (19.1.2017); יצחק זמיר הסמכות המינהלית כרך ד 2687-2688 (2017)). יתרה מכך, סוג הפעולה הנתקפת במקרה דנן – חקיקה ראשית של הכנסת, והסעד המבוקש בגדר הבקשה – הצהרה על בטלות סעיף 40 לחוק, מחזקים אף הם את המסקנה כי מקומן של טענותיו של המבקש להתברר במסלול של תקיפה ישירה ולא בהליך של בקשת רשות ערעור במסגרת עתירת אסיר. זאת שכן, "אין תקיפת חקיקה של הכנסת דומה לתקיפת תקנה משנה או לתקיפת החלטה או הנחייה מנהלית" (עניין זנלכל, בפסקה 74).

13. המבקש טוען בבקשתו כי החלת הוראת סעיף 40א לחוק המאבק בטרור על עניינו על אף שעבר את העבירות והורשע בהן בטרם תוקן החוק, מהווה החלה רטרואקטיבית של נורמה משפטית המנוגדת לעקרון החוקיות. לא ראיתי לקבל את טענותיו של המבקש גם בהקשר זה. ראשית, בכל הנוגע לפריסת תחולתה בזמן של הוראת סעיף 40א לחוק אמר המחוקק את דברו בצורה ברורה, שאינה טעונה פרשנות, עת שקבע כי הוראה זו תחול על עבירות שהן מעשה טרור שנעברו "לפני תחולתו של חוק זה" (ולעניין קביעת היקף תחולתו בזמן של חוק על-ידי המחוקק ראו: ע"א 1613/91 ארביב נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(2) 765, 776 (1992)). יתר על כן, אין בהוראה האמורה כדי לפגוע בזכות שהמבקש קנה טרם תיקונו של החוק. לעניין תיקון סמכויות ועדת השחרורים לאחר הרשעתו של אסיר, ואף לאחר שהאסיר שוחרר שחרור מוקדם על-ידי ועדת השחרורים, נקבע כי –

"נקודת המוצא לעניין זה היא שכאשר נגזר לאסיר עונש מאסר הוא אמור לשאת בו מתחילתו ועד סופו, ואין לו זכות מוקנית להשתחרר טרם זמנו [...] והדגש הוא על כך שבחוק לא נקבעו תוצאות עונשיות נוספות לאסיר ברישיון ששב וחטא מעבר לאלה שנקבעו במשפטו. לפיכך לא נועד החוק החדש להוסיף על חובותיו של אסיר או לגרוע מזכויותיו כפי שאלו גובשו ביום שבו הסתיים משפטו, אלא להגדיר מחדש את סמכויותיה של ועדת השחרורים, כאשר המגמה היא אחת – לתת בידה אמצעים יעילים יותר כדי להבטיח שאסיר משוחרר לא יחזור לסורו. ביטולו המלא או החלקי של הרישיון הוא אמצעי מסוג זה, ולמחוקק שמורה הזכות, אם לא לומר החובה, לשוב ולבחון אם יש באמצעים הקיימים כדי לענות על תמורות הנובעות משינוי העתים. לפעמים יהיה המחוקק נוטה להקל עם אסירים, וכך הוא עשה כאשר חוקק את החוק לשחרור מוקדם של אסירים (תיקוני חקיקה), תשס"א-2001. אולם לעתים הוא נדרש להחמיר בהם, לדוגמה כאשר מסתמנת תופעה של עבריינות גוברת, או כאשר הוא מגיע למסקנה שאמצעים שנקטו עד כה לצורך הרתעתם של אסירים ברישיון מלשוב לחיי פשע, הוכחו כבלתי יעילים דיים. הסמכות לשנות אמצעים אלה שמורה למחוקק בלבד, והמשיב לא צפה, וגם לא היה רשאי לצפות ביום קבלתו של רישיון החופש, כי המחוקק לא יעשה שימוש באותה סמכות, ובלבד ששינוי כזה לא יהיה כרוך בתוצאות עונשיות נוספות על אלה שנקבעו במשפטו. בהיעדר "צפייה" גם אין מקום לדבר על "זכות" שקנה המשיב כי עניינו יידון על-פי ההסדר הישן שהיה קבוע בפקודה. לפיכך גם אם החוק החדש החמיר עם אסירים (על-ידי הגבלת סמכויותיה של ועדת השחרורים) אין בכך פגיעה ב"זכות" של המשיב, הואיל וזו מעולם לא הוקנתה לו" (רע"ב 1559/03 מדינת ישראל נ' סוויסה, פ"ד נח(1) 880, 892-893 (2003) (להלן: עניין סוויסה)).

14. כך גם בענייננו. קביעתה של ועדת השחרורים המיוחדת, כי העבירות בהן הורשע המבקש הן "מעשה טרור" נשענה על ממצאיו של פסק הדין שניתן בענייננו בערכאה הדיונית – שם נקבע, כי המעשים שעמדו ביסוד ההרשעה בוצעו על רקע לאומני מתוך מטרה לפגוע ביהודים, באשר הם יהודים. ועדת השחרורים המיוחדת לא הוסיפה או שינתה מקביעות עובדתיות אלה, ואין בהחלטתה כדי יצירת קביעות עובדתיות חדשות שלא נזכרו בפסק הדין בו הורשע המבקש. אף אין בקביעתה של הוועדה כדי ליצור תוצאה עונשית נוספת מעבר לזו שנקבעה בפסק הדין המרשיע. אמנם, עם חקיקתו של סעיף 40א לחוק המאבק בטרור נוצרה מציאות נורמטיבית חדשה אשר שינתה את מצבם של האסירים שנכנסו לגדרה של הוראה זו לרעה, באופן שנשללה מהם האפשרות לשחרור מוקדם על-תנאי ממאסר. ואולם, אין בכך, כאמור, משום פגיעה בזכות שהוקנתה לאסירים אלה בטרם תיקון החוק. כידוע, אין לאסיר זכות קנויה להשתחרר ממאסר טרם סיומו, ובעת ביצוע העבירה או בעת הרשעתו, לא קנה לו המבקש זכות לשחרור מוקדם ממאסרו, או זכות שהדיון בוועדת השחרורים יתקיים בענייננו על יסוד ההסדר ששרר ערב התיקון (ראו: עניין סוויסה לעיל; רע"ב 6725/22 שירזי נ' ועדת השחרורים במקום מושבה בבית הסוהר איילון, פסקה 21 (12.12.2022); רע"ב 6463/18 פלוני נ' ועדת השחרורים במקום מושבה בבית הסוהר אשל, פסקה 8 (25.10.2018)).

15. עיקר טענתו של המבקש, והאדן המרכזי של בקשתו לשחרור מוקדם, היא כי מצבו הרפואי מצוי בגדרו של סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי, וכי שחרור על-תנאי מטעמים רפואיים מכוח הוראה זו מותרג מדלת אמותיו של סעיף 40א לחוק המאבק בטרור. טענה זו, שענייה ביחס שבין סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי לבין סעיף 40א לחוק המאבק בטרור, נדונה אך לאחרונה על-ידי בית משפט זה (השופט ד' מיינץ), במסגרת רע"ב 7141/22, שם נקבע כי:

"הוראת החוק ברורה וחד-משמעית. שחרור על-תנאי לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסר, לא יתאפשר עבור מי שעונה על תנאי הסעיף, ובכלל זה מי שוועדת שחרורים מיוחדת קבעה שעבר אחת מהעבירות המנויות בסעיף שהיא 'מעשה טרור', לפני תחילתו של חוק המאבק בטרור. יהא סוג ה'שחרור על-תנאי' אשר יהא, כל שחרור על-תנאי לפי חוק שחרור על-תנאי, נכלל בגדרי הסעיף. הדברים ברורים. כפי שגם ציין בית המשפט המחוזי, הדברים גם עולים מבחינת תכלית החוק. מטרתו של סעיף 40א לחוק המאבק בטרור היא להרתיע מפגעים פוטנציאליים לבל יבצעו עבירות טרור חמורות, שאם לא כן, יגרע חלקם מהוראות חוק שחרור על-תנאי ממאסר. תכלית הרתעתית זו, המופנית כלפי מפגעים פוטנציאליים, עומדת בתוקפה גם כאשר מדובר בשחרור

על-תנאי ממאסר מטעמים רפואיים. [...] מכל מקום, סוגיה עקרונית זו אף כלל איננה טעונה הכרעה בנסיבות מקרה זה" (ההדגשות במקור).

16. גם במקרה שלפניי סוגיה עקרונית זו אינה טעונה הכרעה, שכן כפי שיוסבר להלן עניינו של המבקש אינו נכנס לגדרו של סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי. סעיף 7 לחוק מונה את החלופות שבהתקיימן רשאית ועדת השחרורים לשחרר אסיר על-תנאי ממאסר מטעמים רפואיים. מדובר במקרים רפואיים קשים במיוחד עד סופניים: מצבים שבהם ימיו של האסיר ספורים; כאשר המשך שהותו של האסיר במאסר יסכן את חייו באופן ממשי בשל מחלתו; מצב בו האסיר נזקק באופן קבוע להנשמה באמצעי מלאכותי בשל חוסר יכולתו לנשום באופן עצמוני; ומצב בו האסיר מחוסר הכרה באופן קבוע, או נמצא במצב של דמנציה מתקדמת שבשלהם הוא זקוק להשגחה מתמדת (להרחבה באשר לפרשנותו של סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי, ראו: רע"ב 11860/05 פלוני נ' בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, פסקה ז' (25.1.2006); רע"ב 5647/13 פרג' נ' מדינת ישראל, פסקאות 8-11 (13.10.2013)). בענייננו, בית משפט לעניינים מינהליים בחן את טענות המבקש ואת מצבו הרפואי, וקבע כי הוראותיו של סעיף 7 "אינן חלות בעניינו ואף לא קרוב לכך", וכי "לא מדובר במצב רפואי שבו המשך שהותו של העותר במאסר יסכן את חייו באופן ממשי". לאחר בחינת טענות המבקש וחוות הדעת שהוגשה מטעמו, המתמקדת במצבו הנפשי, לא מצאתי עילה להתערב בקביעות אלה.

17. סיכומם של דברים: המבקש ביסס את בקשתו לשחרור על-תנאי, מכוח חוק שחרור על-תנאי ממאסר, על מצבו הרפואי. בסופו של יום, גם לו היו מתקבלות כל טענותיו של המבקש במישור החוקי והחוקתי – הייתה עתירתו ניגפת אל מול הוראותיו של חוק שחרור על-תנאי, המגבילות את אפשרות שחרורו המוקדם של אסיר מטעמים רפואיים למקרי קיצון שאינם מתקיימים בעניינו של המבקש. בנסיבות אלה, לא מצאתי עילה ליתן רשות ערעור ודין הבקשה להידחות.

18. בטרם חתימה אציין, כי לא נעלמו מעיני מצבו הנפשי המורכב של המבקש והנסיבות הקשות שאופפות את עניינו, כעולה מחוות הדעת הרפואית שצורפה לבקשה ומכלול החומרים בתיק. במצב דברים זה, מצופה מן הגורמים הרפואיים בשירות בתי הסוהר שייערכו למתן מענה הולם למצבו ויעניקו למבקש את הטיפול לו הוא נזקק בהתאם למצבו הרפואי. באשר לטענותיו של המבקש להשפעת המשך כליאתו בכיוד על מצבו הנפשי, כפי שהן עולות מחוות הדעת הרפואית שהוגשה בעניינו, טענותיו של המבקש בעניין זה שמורות לו להליך המתאים.

סוף דבר : הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ח' בטבת התשפ"ג (1.1.2023).

ש ו פ ט ת